

CORPORATE GOVERNANCE AND CORPORATE FINANCE ⁹

Joško Lozić¹⁰

Abstract

This paper presents a review of the scientific and professional book *Corporate Governance and Corporate Finance* by *Branka Stipanović and Hrvoje Smoljić*. The book deals with the foundations and practice of corporate governance with a special emphasis on corporate finance, integrating these two closely related areas into a single theoretical and practical framework. The review analyzes the author's methodological approach, the content and structure of the book, and its contribution to the scientific and professional community. Special attention is paid to the institutional and theoretical context in which this work appears, as well as the book's relationship to the existing literature in the field of governance and finance. The review confirms that the book represents a valuable and timely contribution to the domestic literature, simultaneously serving as a university textbook and as a handbook for experts, combining high theoretical foundation with practical applicability. As such, the book fills a significant gap, providing a comprehensive overview of corporate governance and financial decision-making, taking into account contemporary management challenges, including growing demands for transparency, accountability, and business sustainability. At the same time, in order for the review to meet the standards of critical academic reception to a greater extent, it is necessary to emphasize that the full scientific value of the book is not only reflected in its integrative nature, but also in how successfully it opens up space for further empirical and comparative elaboration of individual topics.

Keywords: *Corporate governance, corporate finance, strategic decision-making, regulatory framework; sustainable business*

INTRODUCTION

The scientific and professional book "Corporate Governance and Corporate Finance" (University North, 2024) by Branka Stipanović and Hrvoje Smoljić represents a relevant contribution to the domestic literature in the field of economics, management and finance. Thematically, it encompasses two interconnected systems - the management system of business entities in a modern environment and the system of corporate financial decision-making. The book is structured as a university textbook, but its depth in presenting theoretical and regulatory aspects makes it applicable to experts in practice as well. It is especially worth emphasizing the topicality of the topic and the need for literature that simultaneously covers corporate governance and finance, given the dynamic changes in the business and regulatory environment, both at the global and national levels. In a modern corporate environment marked by rapid technological and market transformations and growing expectations of transparency, accountability and sustainable business, an

⁹ *Corporate Governance and Corporate Finance*, Authors: Assist. Prof. Branka Stipanović, PhD. and Hrvoje Smoljić, PhD., Senior Lecturer, Publisher: University North, Koprivnica, 2024, ISBN: 978-953-7986-72-8

¹⁰ Academician MIANU, Assoc. Prof. Joško Lozić, PhD, University North, 48000 Koprivnica, Trg dr. Ž. Dolinara 1, jlozic@unin.hr

integrated approach to governance and finance is particularly relevant and necessary. It is precisely at this point that the main criterion for evaluating a book lies: it is not enough for two neighboring areas to be presented in parallel, but it is necessary to assess the extent to which they are truly conceptually connected into a coherent analytical whole.

Authors Stipanović and Smoljić start from a solid theoretical foundation in approaching the complex relationship between ownership, management, shareholders and a wider range of stakeholders. At the same time, they consider key financial strategies of corporations - including sources of capital, risk assessment and management, borrowing, liquidity provision, securities valuation, dividend policy and financial planning. In this way, the book offers an integrated approach that provides a comprehensive insight into the mechanisms of corporate economics. Such a combination of management and financial aspects not only ensures a solid theoretical understanding, but also enables the application of the acquired knowledge in real business situations. Therefore, this work can be viewed as both a teaching tool for students and researchers and as a practical guide for managers and other professionals in the corporate sector.

Such an integrated approach represents an undoubted strength of the book, but at the same time it also raises a legitimate question to what extent the work goes beyond textbook systematization and becomes an independent analytical contribution to the field of corporate governance and finance.

METHODOLOGY

The book is based on an extensive literature review and uses a combination of descriptive, analytical and comparative research methods. The authors draw on a wide range of sources from relevant domestic and international scientific papers to regulatory documents, laws, codes and institutional reports to support their presentation and analysis. The methodological framework of the work is characterized by a systematic connection between theory and practice: through an overview of current corporate governance issues, a comparative evaluation of various international and domestic regulatory systems and the application of theoretical frameworks to specific examples from practice. Numerous graphs, tables and practical examples in the text contribute to the comprehensibility and concretization of key concepts. It is important to emphasize that the authors do not neglect the challenges of implementing regulations in a real business environment, thus ensuring a realistic depiction of the complexity of corporate governance. This approach gives the book scientific basis, but also high practical value for readers.

Nevertheless, from the perspective of stricter scientific evaluation, it can be noted that the methodological persuasiveness of the work would be further strengthened by an even more systematic inclusion of empirical comparisons and more detailed international case studies, especially where the authors discuss the effectiveness of different management models.

CONTENT AND ANALYSIS

The content of the book is divided into eleven chapters that logically follow the transition from fundamental concepts to practical aspects of corporate management and finance. After the introductory chapter, in which the basic terms and methodology are explained, three larger thematic units follow.

Basic concepts and theories of management (chapters 2 - 4): In the first part, the authors define the concept of corporate governance, analyze the emergence and historical development of modern corporations, and present classic theoretical approaches to this area. Special emphasis is placed on agency theory, stakeholder theory, service theory, and shareholder value theory, which provide a theoretical framework for understanding relationships within a corporation. Furthermore, key stakeholders in the governance system are discussed, which provides a broader perspective on the relationship of power and responsibility between owners, managers, supervisory boards, and other interest groups. The authors present in detail the evolution of corporate governance practices through different phases of the development of capitalism, emphasizing how contemporary governance practices have been shaped by historical experiences and market changes. They also provide a critical review of current challenges that corporations face in governance, including the effects of globalization, digitalization, and the increasing emphasis on business sustainability. This part of the book is particularly valuable because it clearly lays out the theoretical foundation, but it can be noted that the discussion of the tensions between shareholder and stakeholder approaches would be even more compelling if it were guided by a more explicit normative evaluation of their limitations in the contemporary context of ESG and sustainable business.

Institutional and Regulatory Framework (Chapters 5 - 6): The second thematic unit focuses on the external frameworks that influence corporate governance. The book examines in detail the regulatory governance systems in several jurisdictions: the United States, the United Kingdom, the European Union and Croatia, with reference to international guidelines such as the OECD Principles of Corporate Governance and the International Finance Corporation (IFC) standards. Different governance models are presented in parallel, highlighting their similarities and differences. Particular emphasis is placed on the principles of transparency, accountability and protection of shareholder rights as common denominators of good governance practices. The differences between the monistic (one-tier) and dualistic (two-tier) governance models are explained, as well as the role of internal versus external mechanisms for overseeing business operations. The inclusion of the Croatian regulatory framework provides additional value for domestic readers the authors show how global principles have been applied and adapted in Croatian legislation and corporate governance codes. This provides the reader with insight into the complexity of the international regulatory landscape and its impact on practice, as well as an understanding of the specificities and scope of the framework in the Republic of Croatia. The comparative value of this section is unquestionable, but in certain segments it would be useful to more critically assess not only the similarities and differences of the models, but also their actual effects on management accountability, the protection of minority shareholders, and the quality of supervision.

Corporate Finance and Strategic Decisions (Chapters 7 - 10): The third part of the book focuses on the area of corporate finance, or financial decision-making within a company. The topics of capital and investment management are covered, starting from the capital structure and sources of financing (equity versus debt), through risk and liquidity management, to the valuation of financial instruments and investment projects. Decisions on acquisitions and dividend policies are also discussed, as well as the process of long-term financial planning. The authors present key tools for financial planning and analysis for example, horizontal and vertical analysis of financial statements, calculation of financial performance indicators, and methods for assessing the profitability of investments and analyzing investment risk. A special contribution of this part of the book is the integration

of financial strategy with the general strategy of the corporation: it is emphasized that financial decisions should be aligned with the long-term interests of stakeholders and the principles of sustainable development of the company. Such a synthesis of management and finance gives the reader a holistic view of creating value for stakeholders and maintaining the company's competitive advantage. It is in this part that the ambition of integrating management and finance is most clearly seen; however, future editions of the book could further benefit from deeper inclusion of contemporary topics such as data-driven financial management, algorithmic decision-making, and the impact of digital transformation on risk valuation and control processes.

Indices and final considerations: Towards the end of the book, the authors introduce a chapter dedicated to corporate governance indices - indicators that quantitatively measure the quality of governance in companies. The introduction of these indices enables the connection of theoretical concepts with practical criteria for assessing corporate governance, which is useful for researchers and investors who monitor governance standards. The final chapter of the book synthesizes the main findings and highlights the remaining challenges and future directions for the development of corporate governance and finance. Such a conclusion rounds off the entire work and directs the reader to think about how the fields of governance and finance will further develop under the influence of new trends and global changes. In conclusion for this unit, it can be said that the structure of the book is systematic and clear, and its analytical value stems from the consistent connection of theoretical and practical levels, however, occasionally a stronger critical departure from the descriptive tone would further deepen the scientific persuasiveness of the assessments presented.

RELATIONSHIP TO EXISTING LITERATURE

The book *Corporate Governance and Corporate Finance* was written in the context of a rich literature that covers the areas of corporate governance and corporate finance separately, but rarely integrates both aspects into a single view. The field of corporate governance has developed through several fundamental theoretical approaches and the adoption of international standards of good governance. For example, agency theory, since the work of Jensen and Meckling (1976), has emphasized the conflict of interest between managers (agents) and owners (principals) and the need for mechanisms to ensure that managers act in the interests of the owners. In contrast, stakeholder theory (Freeman, 1984) broadens the focus of governance to a wider range of interest groups, emphasizing that corporations have responsibilities to employees, customers, suppliers, the community, and others, not just shareholders. Contemporary corporate governance frameworks - including internationally accepted guidelines such as the OECD Principles - emphasize that good corporate governance is a key element in improving economic efficiency and growth, and in increasing investor confidence. Tipurić et al. (2008), in their extensive work on corporate governance, also point out that a quality management system results in reduced capital costs and more efficient use of resources, while maintaining a balance between the economic and social goals of the company.

Stipanović and Smoljić's book builds on these insights by consistently linking key theoretical assumptions (such as agency relationships and the balance of stakeholder interests) to financial decisions and strategies within a company. It is precisely in this integration that its greatest value lies, but also the point at which the question of scope can

legitimately be raised, given that the book very successfully synthesizes existing theoretical and normative insights, but its future scientific impact would be further strengthened if it more decisively entered into recent empirical discussions on the relationship between management quality, sustainability and financial performance. In the field of corporate (business) finance, there are established textbooks and manuals that cover corporate financial management, but they mostly do not address the issues of corporate governance. An example of such literature in Croatia is the comprehensive textbook *Poslovne financije* (Orsag, 2015), which is the first comprehensive textbook in the Croatian language on this subject and fully covers the teaching content of the business finance course.

On the other hand, the topic of corporate governance in the domestic literature has been covered in depth in works such as that by editor Tipurić (2008) and other works, but these works primarily focus on management mechanisms, structures and relationships, without a detailed elaboration of financial implications. At the international level, standard textbooks on corporate finance (e.g. Brealey, Myers and Allen) and corporate governance (e.g. Monks and Minow) traditionally treat these areas separately, each from its own professional perspective. In this regard, the integrated approach brought by Stipanović and Smoljić represents a valuable step forward in that by combining the two disciplines in one book, a holistic overview is obtained that allows the reader to understand the mutual influences of management mechanisms and financial decisions on the success and sustainability of business. Such an approach corresponds to contemporary trends in scientific research, where quality corporate governance is increasingly linked to financial efficiency, long-term value for stakeholders and generally more successful business operations of companies. But precisely because the book occupies a valuable interstitial place between the two traditions, one can rightly expect it to make an even stronger polemical intervention in the debates that characterize contemporary corporate governance, especially regarding sustainability, accountability to stakeholders, and new regulatory standards.

SCIENTIFIC CONTRIBUTION AND APPLICATION

The book *Corporate Governance and Corporate Finance* has multiple contributions and application possibilities, both in academic and practical contexts:

Educational value: First of all, the work is tailored to the needs of undergraduate and graduate students in economics, finance, and management. The clear structure of the chapters, the gradual introduction of concepts, and the didactic approach with numerous examples facilitate the understanding of complex concepts and encourage critical thinking among readers. Due to its comprehensiveness, the book can be used as a primary textbook for courses related to corporate governance or corporate finance. This educational function is one of the greatest advantages of the work, although it also suggests that for an even stronger scientific reach, certain sections could be less textbook-like and more problem-based and research-oriented.

Professional relevance: In addition to students, the book's content is also useful for practitioners managers, financial analysts, members of management and supervisory boards, auditors and advisors. They can find in the book a concise and clear overview of modern regulatory solutions and supervision mechanisms, as well as an overview of the financial tools necessary for making quality corporate decisions. The book offers concrete guidelines for decision-making in a complex business environment, which is especially valuable for those who are in a position to make strategic financial decisions under market

and regulatory pressure. The practical applicability of the book is therefore undeniable, and any reserved criticism can be reduced to the fact that a larger number of more detailed cases from business practice would further increase its direct applicability.

Scientific basis: Despite the accessible style, the work maintains a high academic level of presentation. Key theoretical concepts are elaborated in detail and supported by relevant scientific literature, and the applied methods correspond to modern scientific standards. The authors have successfully connected the latest findings from scientific research with practical examples, thereby increasing the credibility and usefulness of the book for professional and scientific audiences. The book also considers contemporary trends such as digital transformation, the impact of artificial intelligence on financial decision-making, and the increasing importance of ethical standards, transparency, and sustainability in business, which further updates the content and makes it relevant in today's context. However, these contemporary topics remain in places more indicated than analytically fully developed, so their deeper inclusion could be an important direction for future expansion of the book.

Contribution to the domestic literature: This book fills an important gap in the Croatian professional literature, as it integrates the topics of corporate governance and corporate finance in one volume. Such completeness has not been available in the Croatian language so far. Thus, the book contributes to the development of domestic literature and terminology in these areas, facilitating the education of new generations of experts. At the same time, it can serve as a starting point for further research and discussions in the academic community on the interaction of management practices and financial decisions in the Croatian business environment. For this reason, the book has the potential to become a reference point in the domestic context, although its long-term international visibility would be stronger if individual discussions were even more closely connected to recent global empirical research.

CONCLUSION

Corporate Governance and Corporate Finance by Branka Stipanović and Hrvoje Smoljić is a comprehensive and high-quality textbook that will certainly be of great benefit to a wide range of readers - from students and teachers, to financial experts, to managers and business consultants. The book successfully combines theoretical depth with practical applicability and provides the knowledge and tools necessary for successful corporate management in a complex global environment. The special value of this work is reflected in its accessibility, systematicity and clarity of presentation, while maintaining a high academic level in the treatment of topics. At the same time, precisely because it is a very ambitious and well-structured book, it is legitimate to expect an even stronger inclusion of empirical comparisons, a more pronounced normative discussion of competing management models, and a deeper understanding of the latest trends in digital and sustainable corporate transformation.

As such, the book (textbook) deserves a place in scientific and university libraries and among the basic references in the field of corporate governance and finance. At the same time, it provides a solid foundation for further research and discussions on the development of corporate governance and financial decision-making, especially in the context of digital transformation, sustainable business and global challenges. With this work, the authors have provided a valuable resource that will serve not only as a teaching tool, but also as a guide for a better understanding and application of the principles of

modern business management and financing. The contribution that this book makes to the academic and professional community is truly significant, because it helps to connect theory and practice and encourages the development of more effective and responsible corporate policies in the future. In this sense, the critical note does not diminish the overall value of the work, but rather confirms it. This is a book serious and relevant enough to deserve not only affirmation, but also more demanding academic reading.

REFERENCES

- Brealey, R.A., Myers, S.C. and Allen, F. (2019) *Principles of Corporate Finance*. 13th edn. New York: McGraw-Hill Education.
- Freeman, R.E. (1984) *Strategic Management: A Stakeholder Approach*. Boston: Pitman.
- Jensen, M.C. and Meckling, W.H. (1976) 'Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure', *Journal of Financial Economics*, 3(4), pp. 305–360.
- Monks, R.A.G. and Minow, N. (2011) *Corporate Governance*. 5th edn. Chichester: Wiley.
- OECD (2015) *G20/OECD Principles of Corporate Governance*. Paris: OECD Publishing.
- Orsag, S. (2015) *Business Finance*. Zagreb: Masmedia.
- Tipurić, D. (ed.) (2008) *Corporate Governance*. Zagreb: Sinergija.

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE I KORPORATIVNE FINACIJE¹¹

Joško Lozić¹²

Sažetak

Ovaj rad¹³ predstavlja prikaz znanstveno-stručne knjige *Korporativno upravljanje i korporativne financije* autora **Branke Stipanović i Hrvoja Smoljića**. Knjiga se bavi temeljima i praksom korporativnog upravljanja s posebnim naglaskom na korporativne financije, integrirajući ta dva usko povezana područja u jedinstven teorijski i praktični okvir. U prikazu su analizirani metodološki pristup autora, sadržaj i struktura knjige te njezin doprinos znanstvenoj i stručnoj zajednici. Posebna pozornost posvećena je institucionalnom i teorijskom kontekstu u kojem se ovo djelo pojavljuje, kao i odnosu knjige prema postojećoj literaturi iz područja upravljanja i financija. Prikaz potvrđuje da knjiga predstavlja vrijedan i pravovremen doprinos domaćoj literaturi, istodobno služeći kao sveučilišni udžbenik i kao priručnik za stručnjake, spajajući visoku teorijsku utemeljenost s praktičnom primjenjivošću. Kao takva, knjiga popunjava značajnu prazninu, pružajući sveobuhvatan pregled korporativnog upravljanja i financijskog odlučivanja uzimajući u obzir suvremene izazove upravljanja, uključujući rastuće zahtjeve za transparentnošću, odgovornošću i održivošću poslovanja. Istodobno, kako bi prikaz u većoj mjeri zadovoljio standarde kritičke akademske recepcije, potrebno je istaknuti da se puna znanstvena vrijednost knjige ne ogleda samo u njezinoj integrativnosti, nego i u pitanju koliko uspješno otvara prostor za daljnju empirijsku i komparativnu razradu pojedinih tema.

Ključne riječi: *Korporativno upravljanje, korporativne financije, strateško odlučivanje, regulatorni okvir; održivo poslovanje*

UVOD

Znanstveno-stručna knjiga *"Korporativno upravljanje i korporativne financije"* (Sveučilište Sjever, 2024) autora Branke Stipanović i Hrvoja Smoljića predstavlja relevantan doprinos domaćoj literaturi iz područja ekonomije, menadžmenta i financija. Tematski obuhvaća dva međusobno povezana sustava - sustav upravljanja poslovnim subjektima u suvremenom okruženju te sustav donošenja korporativnih financijskih odluka. Knjiga je strukturirana kao sveučilišni udžbenik, ali je svojom dubinom u prikazu teorijskih i regulatornih aspekata primjenjiva i za stručnjake u praksi. Posebno valja naglasiti aktualnost teme i potrebu za literaturom koja istovremeno pokriva korporativno upravljanje i financije, s obzirom na dinamične promjene u poslovnom i regulatornom okruženju, kako na globalnoj tako i na

¹¹ **Korporativno upravljanje i korporativne financije**, Autori: Doc. dr. sc. Branka Stipanović i dr. sc. Hrvoje Smoljić, viši predavač, Nakladnik: Sveučilište Sjever, Koprivnica, 2024., ISBN: 978-953-7986-72-8

¹² Akademik MIANU, Izv. prof. dr. sc. Joško Lozić, Sveučilište Sjever, 48000 Koprivnica, Trg dr. Ž. Dolinara 1, jlozic@unin.hr

¹³ Ovaj prikaz knjige objavljen je iznimno na hrvatskom jeziku, temeljem odluke uredništva časopisa MIANU - Science and Practice (SAP), s obzirom na to da se radi o sveučilišnom udžbeniku odobrenom od nakladnika Sveučilišta Sjever.

This book review is exceptionally published in Croatian, in accordance with the editorial decision of the journal MIANU - Science and Practice (SAP), given that the book is an officially approved university textbook published by University North.

nacionalnoj razini. U suvremenom korporativnom okruženju obilježenom brzim tehnološkim i tržišnim transformacijama te rastućim očekivanjima transparentnosti, odgovornosti i održivog poslovanja, integrirani pristup upravljanju i financijama posebno je relevantan i potreban. Upravo na toj točki leži i glavni kriterij vrednovanja knjige s obzirom da nije dovoljno da dva susjedna područja budu prikazana paralelno, nego je potrebno procijeniti u kojoj su mjeri doista konceptualno povezana u koherentnu analitičku cjelinu.

Autori Stipanović i Smoljić polaze od čvrstih teorijskih temelja u pristupu složenom odnosu između vlasništva, menadžmenta, dioničara i šireg spektra interesnih skupina. Istodobno, razmatraju ključne financijske strategije korporacija - uključujući izvore kapitala, procjenu i upravljanje rizicima, zaduživanje, osiguranje likvidnosti, vrednovanje vrijednosnih papira, politiku dividendi i financijsko planiranje. Na taj način, knjiga nudi integrirani pristup koji pruža cjelovit uvid u mehanizme korporativne ekonomije. Takav spoj upravljačkih i financijskih aspekata ne samo da osigurava čvrsto teorijsko razumijevanje, već i omogućuje primjenu stečenih znanja u stvarnim poslovnim situacijama. Zbog toga se ovo djelo može promatrati i kao nastavno sredstvo za studente i istraživače te kao praktičan vodič za menadžere i druge stručnjake u korporativnom sektoru.

Takav integrirani pristup predstavlja nesumnjivu snagu knjige, ali istodobno otvara i legitimno pitanje do koje mjere djelo nadilazi udžbeničku sistematizaciju te postaje samostalan analitički doprinos području korporativnog upravljanja i financija.

METODOLOGIJA

Knjiga je nastala na temelju opsežnog proučavanja literature i primjenjuje kombinaciju deskriptivne, analitičke i komparativne metode istraživanja. Autori se oslanjaju na širok spektar izvora - od relevantnih domaćih i inozemnih znanstvenih radova do regulatornih dokumenata, zakona, kodeksa i izvješća institucija kako bi potkrijepili svoje izlaganje i analize. Metodološki okvir rada karakterizira sustavno povezivanje teorije i prakse: kroz pregled aktualnih problema korporativnog upravljanja, usporednu evaluaciju različitih međunarodnih i domaćih regulatornih sustava te primjenu teorijskih okvira na konkretne primjere iz prakse. Brojni grafovi, tablice i praktični primjeri u tekstu doprinose razumljivosti i konkretizaciji ključnih koncepata. Važno je naglasiti da autori ne zanemaruju niti izazove u provedbi propisa u stvarnom poslovnom okruženju, čime osiguravaju realističan prikaz složenosti korporativnog upravljanja. Ovakav pristup daje knjizi znanstvenu utemeljenost, ali i visoku uporabnu vrijednost za čitatelje.

Ipak, iz perspektive strožeg znanstvenog vrednovanja može se primijetiti da bi metodološka uvjerljivost djela bila dodatno osnažena još sustavnijim uključivanjem empirijskih komparacija i detaljnijih međunarodnih studija slučaja, osobito ondje gdje autori raspravljaju o učinkovitosti različitih modela upravljanja.

SADRŽAJ I ANALIZA

Sadržaj knjige podijeljen je u jedanaest poglavlja koja logično slijede prijelaz od temeljnih pojmova do praktičnih aspekata korporativnog upravljanja i financija. Nakon uvodnog poglavlja, u kojem su obrazloženi osnovni pojmovi i metodologija, slijede tri veće tematske cjeline.

Temeljni pojmovi i teorije upravljanja (poglavlja 2 - 4): U prvoj cjelini autori definiraju pojam korporativnog upravljanja, analiziraju nastanak i povijesni razvoj modernih

korporacija te predstavljaju klasične teorijske pristupe ovom području. Poseban naglasak stavljen je na agencijsku teoriju, teoriju dionika, teoriju uslužnosti i teoriju dioničarske vrijednosti čime se osigurava teorijski okvir za razumijevanje odnosa unutar korporacije. Nadalje, obrađeni su ključni dionici u sustavu upravljanja, što pruža širu perspektivu odnosa moći i odgovornosti između vlasnika, menadžera, nadzornih odbora i ostalih interesnih skupina. Autori detaljno prikazuju evoluciju praksi korporativnog upravljanja kroz različite faze razvoja kapitalizma, ističući kako su se suvremene prakse upravljanja oblikovale pod utjecajem povijesnih iskustava i promjena tržišta. Također, pružaju kritički osvrt na aktualne izazove s kojima se korporacije suočavaju u upravljanju, uključujući učinke globalizacije, digitalizacije te sve veći naglasak na održivosti poslovanja. Ovaj je dio knjige posebno vrijedan jer jasno postavlja teorijsku osnovu, ali se može primijetiti da bi rasprava o napetostima između dioničarskog i dioničkog pristupa bila još uvjerljivija kada bi bila vođena i eksplicitnijom normativnom evaluacijom njihovih ograničenja u suvremenim uvjetima ESG-a i održivog poslovanja.

Institucionalni i regulatorni okvir (poglavlja 5 - 6): Druga tematska cjelina usmjerena je na vanjske okvire koji utječu na korporativno upravljanje. Knjiga detaljno razmatra regulatorne sustave upravljanja u više jurisdikcija: Sjedinjenim Američkim Državama, Velikoj Britaniji, Europskoj uniji i Hrvatskoj, uz osvrt na međunarodne smjernice poput OECD-ovih principa korporativnog upravljanja i standarda Međunarodne financijske korporacije (IFC). Usporedno su prikazani različiti modeli upravljanja, pri čemu su naglašene njihove sličnosti i razlike. Poseban naglasak pritom je na načelima transparentnosti, odgovornosti i zaštite prava dioničara kao zajedničkim imeniteljima dobrih praksi upravljanja. Objašnjene su razlike između monističkog (jednostupanjskog) i dualističkog (dvostupanjskog) modela upravljanja te uloga internih naspram eksternih mehanizama nadzora nad poslovanjem. Uključivanje hrvatskog regulatornog okvira daje dodatnu vrijednost za domaće čitatelje - autori prikazuju kako su globalna načela primijenjena i prilagođena u hrvatskom zakonodavstvu i kodeksima korporativnog upravljanja. Time čitatelj stječe uvid u složenost međunarodnog regulatornog pejzaža i njegov utjecaj na praksu, ali i razumijevanje specifičnosti i dosega okvira u Republici Hrvatskoj. Komparativna vrijednost ovoga dijela neupitna je, no u pojedinim segmentima korisno bi bilo snažnije kritički odmjeriti ne samo sličnosti i razlike modela, nego i njihove stvarne učinke na odgovornost menadžmenta, zaštitu manjinskih dioničara i kvalitetu nadzora.

Korporativne financije i strateške odluke (poglavlja 7 - 10): Treća cjelina knjige fokusira se na područje korporativnih financija, odnosno na financijsko odlučivanje unutar poduzeća. Obrađene su teme upravljanja kapitalom i investicijama, počevši od strukture kapitala i izvora financiranja (vlastiti kapital naspram duga), preko upravljanja rizicima i likvidnošću, do vrednovanja financijskih instrumenata i investicijskih projekata. Razmatraju se i odluke o akvizicijama te politika dividendi, kao i proces dugoročnog financijskog planiranja. Autori pritom prikazuju ključne alate za financijsko planiranje i analizu - primjerice, horizontalnu i vertikalnu analizu financijskih izvještaja, izračun financijskih pokazatelja uspješnosti, te metode procjene isplativosti ulaganja i analize investicijskog rizika. Poseban doprinos ovog dijela knjige jest integracija financijske strategije s općom strategijom korporacije: naglašeno je da financijske odluke trebaju biti usklađene s dugoročnim interesima dionika i principima održivog razvoja poduzeća. Takva sinteza upravljanja i financija daje čitatelju holistički pogled na stvaranje vrijednosti za

dionike i održavanje konkurentske prednosti poduzeća. Upravo se u ovom dijelu naj snažnije vidi ambicija integracije upravljanja i financija; međutim, buduća izdanja knjige mogla bi dodatno profitirati od dubljeg uključivanja suvremenih tema poput podatkovno vođenog financijskog upravljanja, algoritamskog odlučivanja i utjecaja digitalne transformacije na procese vrednovanja i kontrole rizika.

Indeksi i završna razmatranja: Pred kraj knjige autori uvode i poglavlje posvećeno indeksima korporativnog upravljanja - pokazateljima koji kvantitativno mjere kvalitetu upravljanja u poduzećima. Uvođenje ovih indeksa omogućuje povezivanje teorijskih koncepata s praktičnim kriterijima ocjene korporativnog upravljanja, što je korisno za istraživače i investitore koji prate standarde upravljanja. U završnom poglavlju knjige sintetiziraju se glavni nalazi te se naglašavaju preostali izazovi i budućí smjerovi razvoja korporativnog upravljanja i financija. Takav zaključak zaokružuje cjelinu djela i upućuje čitatelja na razmišljanje o tome kako će se područja upravljanja i financija dalje razvijati pod utjecajem novih trendova i globalnih promjena. Zaključno za ovu cjelinu, može se reći da je struktura knjige sustavna i pregledna, a njezina analitička vrijednost proizlazi iz konzistentnog povezivanja teorijskih i praktičnih razina, ipak, povremeno bi snažniji kritički odmak od opisnog tona dodatno produbio znanstvenu uvjerljivost iznesenih ocjena.

ODNOS PREMA POSTOJEĆOJ LITERATURI

Knjiga *Korporativno upravljanje i korporativne financije* nastala je u kontekstu bogate literature koja pojedinačno pokriva područja korporativnog upravljanja i korporativnih financija, ali rijetko integrira oba aspekta u jedinstven prikaz. Područje korporativnog upravljanja razvilo se kroz nekoliko temeljnih teorijskih pristupa i usvajanje međunarodnih standarda dobrog upravljanja. Primjerice, agencijska teorija još od rada Jensena i Mecklinga (1976) ističe sukob interesa između menadžera (agenta) i vlasnika (principala) te potrebu za mehanizmima koji će osigurati da menadžeri djeluju u interesu vlasnika. Nasuprot tome, teorija dionika (Freeman, 1984) proširuje fokus upravljanja na širi krug interesnih skupina, naglašavajući da korporacije imaju odgovornost i prema zaposlenicima, klijentima, dobavljačima, zajednici i drugima, ne samo prema dioničarima. Suvremeni okviri korporativnog upravljanja - uključujući i međunarodno prihvaćene smjernice poput OECD-ovih načela, naglašavaju da kvalitetno upravljanje kompanijama predstavlja ključni element poboljšanja ekonomske učinkovitosti i rasta te povećanja povjerenja investitora. Tipurić i suradnici (2008) u svom opsežnom djelu o korporativnom upravljanju također ističu da kvalitetan sustav upravljanja rezultira smanjivanjem troškova kapitala i efikasnijom uporabom resursa, uz održavanje ravnoteže između ekonomskih i socijalnih ciljeva poduzeća. Knjiga Stipanović i Smoljić nadovezuje se na te spoznaje time što ključne teorijske postavke (poput agencijskog odnosa i ravnoteže interesa dionika) dosljedno povezuje s financijskim odlukama i strategijama unutar poduzeća. Upravo u toj integraciji leži njezina najveća vrijednost, ali i točka na kojoj se legitimno može postaviti pitanje dosega s obzirom da knjiga vrlo uspješno sintetizira postojeće teorijske i normativne uvide, no njezin bi budućí znanstveni utjecaj bio dodatno osnažen kada bi odlučnije ulazila u novije empirijske rasprave o vezi između kvalitete upravljanja, održivosti i financijske izvedbe.

U području korporativnih (poslovnih) financija, postoje etablirani udžbenici i priručnici koji pokrivaju financijsko upravljanje poduzećem, no oni uglavnom ne ulaze u problematiku korporativnog upravljanja. Primjer takve literature u Hrvatskoj je opsežan

udžbenik Poslovne financije (Orsag, 2015), koji je prvi cjelovit udžbenik na hrvatskome jeziku iz tog predmeta te u potpunosti pokriva nastavni sadržaj kolegija poslovnih financija. S druge strane, tematika korporativnog upravljanja u domaćoj literaturi dubinski je obrađena u djelima poput onoga urednika Tipurića (2008) i drugim radovima, ali ta su djela prvenstveno usredotočena na upravljačke mehanizme, strukture i odnose, bez detaljnije razrade financijskih implikacija. Na međunarodnoj razini, standardni udžbenici iz korporativnih financija (npr. Brealey, Myers i Allen) te iz korporativnog upravljanja (npr. Monks i Minow) tradicionalno tretiraju ta područja odvojeno, svako sa svoje stručne perspektive. U tom pogledu, integrirani pristup koji donose Stipanović i Smoljić predstavlja vrijedan iskorak tako što spojem dviju disciplina u jednoj knjizi dobiva se holistički pregled koji čitatelju omogućuje razumijevanje uzajamnih utjecaja upravljačkih mehanizama i financijskih odluka na uspješnost i održivost poslovanja. Takav pristup odgovara suvremenim trendovima u znanstvenim istraživanjima, gdje se sve više povezuju kvalitetno korporativno upravljanje s financijskom učinkovitošću, dugoročnom vrijednošću za dionike i općenito uspješnijim poslovanjem poduzeća. No upravo zato što knjiga zauzima vrijedno međuprostorno mjesto između dviju tradicija, od nje se s pravom može očekivati i još snažnija polemička intervencija u rasprave koje obilježavaju suvremeno korporativno upravljanje, osobito u pogledu održivosti, odgovornosti prema dionicima i novih regulatornih standarda.

ZNANSTVENI DOPRINOS I PRIMJENA

Knjiga *Korporativno upravljanje i korporativne financije* ima višestruke doprinose i mogućnosti primjene, kako u akademskom tako i u praktičnom kontekstu:

Edukativna vrijednost: Prije svega, djelo je prilagođeno potrebama studenata preddiplomskih i diplomskih studija ekonomije, financija i menadžmenta. Jasna struktura poglavlja, postupno uvođenje pojmova te didaktički pristup s brojnim primjerima olakšavaju razumijevanje složenih koncepata i potiču kritičko razmišljanje kod čitatelja. Zbog svoje sveobuhvatnosti, knjiga se može koristiti kao primarni udžbenik za kolegije vezane uz korporativno upravljanje ili korporativne financije. Ta edukativna funkcija jedna je od najvećih prednosti djela, premda istodobno sugerira da bi za još snažniji znanstveni doseg pojedini dijelovi mogli biti manje udžbenički, a više problemski i istraživački intonirani.

Stručna relevantnost: Osim studentima, sadržaj knjige koristan je i praktičarima - menadžerima, financijskim analitičarima, članovima uprava i nadzornih odbora, revizorima te savjetnicima. Oni u knjizi mogu pronaći sažet i jasan pregled suvremenih regulatornih rješenja i mehanizama nadzora, kao i pregled financijskih alata potrebnih za donošenje kvalitetnih korporativnih odluka. Knjiga nudi konkretne smjernice za odlučivanje u složenom poslovnom okruženju, što je osobito vrijedno za one koji se nalaze u poziciji donošenja strateških financijskih odluka pod pritiskom tržišta i regulative. Praktična uporabljivost knjige stoga je nesporna, a eventualna rezervirana kritika može se svesti tek na to da bi veći broj detaljnije razrađenih slučajeva iz poslovne prakse dodatno povećao njezinu neposrednu primjenjivost.

Znanstvena utemeljenost: Unatoč pristupačnom stilu, djelo zadržava visoku akademsku razinu prikaza. Ključni teorijski koncepti detaljno su obrađeni i potkrijepljeni relevantnom

znanstvenom literaturom, a primijenjene metode odgovaraju suvremenim znanstvenim standardima. Autori su uspješno povezali najnovije spoznaje iz znanstvenih istraživanja s praktičnim primjerima, čime su povećali vjerodostojnost i korisnost knjige za stručnu i znanstvenu publiku. Pritom se u knjizi razmatraju i suvremeni trendovi poput digitalne

transformacije, utjecaja umjetne inteligencije na financijsko odlučivanje te sve veća važnost etičkih standarda, transparentnosti i održivosti u poslovanju, što dodatno aktualizira sadržaj i čini ga relevantnim u današnjem kontekstu. Ipak, te suvremene teme mjestimice ostaju više naznačene nego analitički do kraja razvijene, pa bi upravo njihovo dublje uključivanje moglo biti važan smjer budućeg proširenja knjige.

Doprinos domaćoj literaturi: Ova knjiga ispunjava važnu prazninu u hrvatskoj stručnoj literaturi, jer u jednom svesku integrira teme korporativnog upravljanja i korporativnih financija. Takva cjelovitost na hrvatskom jeziku do sada nije bila dostupna. Time knjiga doprinosi razvoju domaće literature i terminologije iz ovih područja, olakšavajući obrazovanje novih generacija stručnjaka. Ujedno, ona može poslužiti kao polazište za daljnja istraživanja i rasprave u akademskoj zajednici o međudjelovanju upravljačkih praksi i financijskih odluka u hrvatskom poslovnom okruženju. Upravo zbog toga knjiga ima potencijal postati referentna točka u domaćem kontekstu, iako bi njezina dugoročna međunarodna vidljivost bila snažnija kada bi pojedine rasprave bile još čvršće povezane s recentnim globalnim empirijskim istraživanjima.

ZAKLJUČAK

Korporativno upravljanje i korporativne financije Branke Stipanović i Hrvoja Smoljića sveobuhvatan je i kvalitetan udžbenik koji će zasigurno biti od velike koristi širokom spektru čitatelja - od studenata i nastavnika, preko financijskih stručnjaka, do menadžera i poslovnih savjetnika. Knjiga uspješno spaja teorijsku dubinu s praktičnom primjenjivošću te pruža znanja i alate potrebne za uspješno upravljanje korporacijama u složenom globalnom okruženju. Posebna vrijednost ovog djela ogleda se u njegovoj pristupačnosti, sustavnosti i jasnoći izlaganja, uz zadržavanje visoke akademske razine u obradi tema. Istodobno, upravo zato što je riječ o vrlo ambicioznoj i dobro strukturiranoj knjizi, legitimno je očekivati još snažnije uključivanje empirijskih komparacija, izraženiju normativnu raspravu o konkurentskim modelima upravljanja te dublje zahvaćanje najnovijih trendova digitalne i održive korporativne transformacije.

Kao takva, knjiga (udžbenik) zaslužuje mjesto u znanstvenim i visokoškolskim knjižnicama te među osnovnim referencama za područje korporativnog upravljanja i financija. Istovremeno pruža čvrst temelj za daljnja istraživanja i rasprave o razvoju korporativnog upravljanja i financijskog odlučivanja, posebice u kontekstu digitalne transformacije, održivog poslovanja i globalnih izazova. Autori su ovim djelom osigurali vrijedan resurs koji će služiti ne samo kao nastavno sredstvo, nego i kao vodič za bolje razumijevanje i primjenu principa suvremenog upravljanja i financiranja poslovanja. Doprinos koji ova knjiga daje akademskoj i stručnoj zajednici uistinu je značajan, jer pomaže povezati teoriju i praksu te potiče razvoj učinkovitijih i odgovornijih korporativnih politika u budućnosti. U tom smislu, kritička nota ne umanjuje ukupnu vrijednost djela, nego je prije potvrđuje. Riječ je o knjizi dovoljno ozbiljnoj i relevantnoj da zaslužuje ne samo afirmaciju, nego i zahtjevnije akademsko čitanje.

REFERENCES

- Brealey, R.A., Myers, S.C. and Allen, F. (2019) *Principles of Corporate Finance*. 13th edn. New York: McGraw-Hill Education.
- Freeman, R.E. (1984) *Strategic Management: A Stakeholder Approach*. Boston: Pitman.
- Jensen, M.C. and Meckling, W.H. (1976) 'Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure', *Journal of Financial Economics*, 3(4), pp. 305–360.
- Monks, R.A.G. and Minow, N. (2011) *Corporate Governance*. 5th edn. Chichester: Wiley.
- OECD (2015) *G20/OECD Principles of Corporate Governance*. Paris: OECD Publishing.
- Orsag, S. (2015) *Business Finance*. Zagreb: Masmedia.
- Tipurić, D. (ed.) (2008) *Corporate Governance*. Zagreb: Sinergija.

Open Access License

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0).

License link: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>